

Põhjamaal kireb üks kukk

“PÄASTEINGEL”

Riigikogu arutab täna erakorralisel istungil Euroopa Stabiilsusmehhanismi (ESM) asutamislepingut.

Kirevaks kukeks on Eesti rahandusministrit Jürgen Ligi nimetatud Saksamaa uudisteportaal *Mmnews.de*. Nii reageeris Rolf von Hohenhausen Baieri maksumaksjate liidust avalikult pärast seda, kui Ligi oli kritiseerinud Saksamaa konstitutsioonikohtu aeglust Euroopa Stabiilsusmehhanismi (ESM) üle otsustamisel. Sakslane pahandab katse üle mõjutada kohtu otsust ning juhib tähelepanu, et konstitutsioonikohtu on Saksamaa demokraatia ülim institutsioon, kuid Ligil tundub olevat demokraatlike institutsioonidega tõsiseid probleeme.

Võrdlemisi ootamatult tekitas valitsusele probleemi ka õiguskantsler Indrek Tederi pöördumine Riigikohtu poole. Ta leidis, et ESM-i alusleping on vastuolus Eesti Vabariigi põhiseadusega, sest abi andmise otsuseid võib vastu võtta osalisriikide 85-protsendise hääleteenamusega. Teder põh-

jendas taotluse esitamist asjaoluga, et sisuliselt võib selline nn kiirmenetluse korras finantsabi andmine luua olukorra, kus Eesti peab rahaliselt panustama, kuid ei saa finantsabi andmist ega selle tingimusi mõjutada. Veelgi tõsisemaks teeb olukorra see, et majanduse musta stsenaariumi korral vastutab Eesti ESM-i ees 1,3 miljardi euro ulatuses, mis on ligikaudu 8,5 protsenti Eesti sisemajanduse kogutoodangust ehk meie ühe aasta sotsiaalkulutuste eelarve. Samuti tasub tähele panna, et see on vaid esialgne „sooduspakkumine“. 2023. aastal tuleb hakata rohkem maksma – osalustasuks saab 1,79 miljardit eurot.

Õiguskantsleri pöördumist arutanud 19 riigikohtunikust koguni üheksa leidsid, et taotlus on põhjendatud ja tuleks rahuldada. Napi, ühehäälelise enamusega märkis Riigikohus, et vaidlustatud artikkel küll piirab Riigikogu finantspädevust, demokraatliku õigusriigi põhimõtet ja Eesti suveräänsust, aga on siiski õigustatud. Riigikohus lisas, et ebastabiilne euroala ohustaks ka Eesti majanduse stabiilsust. Ühtlasi

märgiti otsuses, et Euroopa Liiduga ühinemisel korraldatud rahvahääletus ei luba piiramatult delegerida Eesti pädevusi ning õige pea oleks aeg küsida rahva käest uus mandaat. Kui toona lubati, et me ei pea hakkama teiste riikide võlgu kinni maksma, siis nüüd on olukord vastupidine.

Keskerakond juhtiva opositsioonijõuna julges aga ainsana jääda ESM-iga liitumise suhtes skeptilisele seisukohale. Riigikogu Keskerakonna fraktsiooni esimees Kadri Simson märkis pärast Riigikohtu otsust, et siiski jäävad õhku sisulised küsimused: „Iga garantii võib pöörduda käendaja kohustuseks, kuid siiani pole leitud vastust küsimusele, kust leitakse raha halvima stsenaariumi korral.“ Simsoni sõnul loovutab Eesti, soovides olla kaastundlik eurosooni riik, ESM-iga liitudes tüki oma iseseisvast eelarvepoliitikast.

Priit Toobal

Loe lisaks lk 3

Juhtkiri

Valitsuse usaldus kui sõelapõhi

JAANUS KARILAI
Haapsalu linnavolikogu esimees

Kohtla-Järvel on juba mitmendat kuud maa põlemas ja nii suured inimesed kui ka väikelapsed hingavad sisse mürke, aga tulevane Reformierakonna esimehe kandidaat Keit Rosimannus ei soovi end siduda ebamugava teemaga. Pole tema asi! Keskkonnaministeeriumi avalike suhete juht Pavel Ivanov keeldub kommentaaridest ja **ajakirjanik jätab ministri rahule**. Mürgid levivad edasi.

PRIA sajad tuhandet eurod liiguvad juhuslikult Isamaa ja Res Publica Liidu liikmele ning „Pealtnägija“ teeb sellest Rahvusringhäälingus põhjalikud uurimused. Põllumajandusminister Helir-Valdor Seeder ütleb ainult, et „Pealtnägija“ mürgitab televaatajaid ja sellised saated tuleks üldse ära keelata. Demokraatlikus ja veel enastimetlevas riigis ministrilt sellised väited, aga ei midagi... Umbusaldamist ei tule, Reformierakond pigistab silmad kinni. **Ajakirjanik jätab ministri rahule**.

Elamislubade äri on nii räpane, vastik ja piinlik, et usalduse taastamiseks ühiskonnas on vaja siseminister Ken-Marti Vaheri väljavahetamist, aga Reformierakond pigistab silmad kinni. Eetika on nende jaoks hooajaline kaup ja suupärane siis, kui on vaja takistada Keskerakonna alternatiiviks kujunemist. **Ajakirjanik mõistab ja jätab ministri rahule**.

Rahvas on shokeeritud, kui kuuleb reformierakondlaste ülbeid selgitusi musta raha päritolu kohta. Lugu kuldmyndist ja 300 000 kroonist ajab hobusedki naerma, aga Reformi endine peasekretär justiitsminister Kristen Michal põõritab hoopis pahameelset silmi. Olete 15 aastat Keskerakonda kottinud ja kuidas julgete nüüd üldse meile kriitilist tähelepanu suunata! Kristen otsustab solvumise märgiks paar päeva vaikida. Boikotist on meediale abi. Ajakirjanik Lauri Tankler saab peale pikka vaikimist intervjuu, tehes sellest oma egotripi ning PR-ürituse, ja ainuke „saadus“ on see, et ajakirjanik IMETLES ministri enesekindlust ja heatujulisust!!! **Ajakirjanik mõistab, lausa tänab ja jätab ministri rahule**.

Kaitsepolitsei sisekontrolli juht Indrek Pöder võtab vene pättide käest raha, manipuleerib omakasu eesmärgil riikliku sümbolika. Teda karistatakse vaid nelja-aastase vabadusekaotusega, mis on kokkuvõttes vähemgi kui munitsipaalametnik Ivo Parbuse juhtumist.

Kuluaarides räägitakse, et Indrek Põdraga on seotud ka paljud tänased võimulolevad poliitikud – vaikimise eest leebem karistus. See tähendab, et kõiki süüteoendeid ei toodudki kohtusse. Ajakirjanikud aimavadki seoseid, aga nad vaikavad, sest mõistavad tänase valitsusjuhi Andrus Ansipi hingevalu ja pingutusi. **Ajakirjanikud jätab rahule peaministri** ja tema sülekoera Kaitsepolitsei (sest viimane on alarahastatud).

Ajakirjanik Janek Luts raevutseb Tallinna uute bussiradade üle. Pahandab nii, et emotsioon kappab pikalt ees ja mõistus lohiseb kaugelt järele. Tema tahab hoopis trammi Meriväljale ja Lasnamäele. Tema tahab autoga sujuvalt sõita, teda ärritab sõna BUS. Tundub, et ta peab ühistranspordi kasutajaid neegriteks, kes tahavad privileege valgete (loe: autoomanike) arvelt.

Lisaks tahab ta demokraatiat – mitte ESM-i ega Euroopa Liidu tuleviku teemal, hoopis tänavate joonimise ja liikluse märkide tarbeks! Nüüd on väliseksperdid pahad, nüüd on Tehnikaülikooli teadlased pahad, oleks pidanud hoopis korraldama bussisõitjate ja autoomanike vahelise veetše. Vot siis oleks õiglus jalul ja Luts rahul! Muidugi juhul, kui oleks tulnud just talle sobivad jooned ja liiklusemärgid. Ajakirjanikud ei jäta linnapead rahule, sest nad tahavad mõista hoopis neid, kelle abil liiguvad täna rahad nende tööandjate taskusse. Tänavate joonimine on meie ühiskonna julgeolekuprobleem nr 1 ning linnapea tagaetav ja kalleim sihtmärk. Roheline mõtviisi aga on nüüdsest hoopis saatanast! Puhtam õhk ja autostumise vähendamine pole enam teemaks. Siin mõmisedevad ajakirjanikud rahulolevalt. **Häid asju Keskerakond teha ei tohi!**

Kunagi soovitas rahandusminister Jürgen Ligi ajakirjanik Kalle Muulil end põlema panna. See oli piinlik lugu ühes enastimetlevas demokraatlikus riigis. Aitas aga nii palju, et ajakirjanikud hakkasid Jürgenit pelgama, jätsid ta rahule ja küsisid „õigeid“ küsimusi. Jürgen harjus sellega nii ära, et ta ei viitsigi enam oma valikute ega Frankfurdis-käikude tagamaid pikemalt selgitada. Ka ei varja ta enam emotsionaalselt seda, et peab Riigikogu lollikarjaks. Kummaline, et just lollikarja esimeheks on valitud akadeemik.

Aga loo moraal on lihtne. Tundub, et ajakirjanikud on võtnud Jürgen Ligi soovitusel üpris tõsiselt. Iseenda põletamise asemel on nad ära põletanud oma eetikakoodeksi. **Vaba kodaniku jaoks pole aga vahet, kas ajakirjanik on pannud põlema ennast või hävitanud oma kutseu.**

Õnneks on veel Eestis vabu kodanikke ja vabu mõtlejaid. **Meie inimestel on lootust.**

NÄDALA NUPUD

Millal hakkame mälestama kapitalismiohvreid?

Kultuuriministeerium saatis juulikuus välja pressiteate, kus järjekordselt tõuseb teema kommunismiohvrite mälestamisest. Seekord oodatakse memoriaali ideekavanditele rahva hinnangut. Nimelt korraldab Kultuuriministeerium koos Arhitektuurimuuseumi ja Arhitektide Liiduga kommunismiohvrite memoriaali asukoha ja ideekavandi konkursitööde rändnäituse maakonnakeskustes ja ülespaneku internetis, et tutvustada kavandeid laiemale avalikkusele ning üles kutsuda võistlustöid ja memoriaali rajamise ideid kommenteerima.

Kultuuriminister Rein Lang avas esimese näituse 13. juulil Haapsalu kultuurikeskuses ning väljapanek jääb sinna 14. augustini. Tänavu jõuab rändnäitus veel Põltsamaale, Põlvasse, Tartusse, Rakverre, Pärnu ja Jõhvi. Järgmisel aastal saab näitust vaadata Kärldas, Kuressaares, Märjamaal, Valgas, Võrus, Viljandis ja Paides.

Kultuuriministeerium edastab näituse lõppedes võistlustööd koos kommentaaridega valitsusele, kes teeb lõpliku otsuse memoriaali rajamise kohta.

See kõik on kena. Kuuldavasti oli eelmisel aastal toimunud konkurs suur – osales 66 võistlustööd. Kuid kas ei lähe juba liiale see lõputu kommunismiohvrite mälestamine? Vägisi tundub, et eestlastele tuleb anda hambusse kont

nimega „kommunismiohver“, sest siis jääb eestlane vait ega küsi töökohti, suuremat palka ega inimväärsemat elu. Ei näe küll, mis kasu võiks memoriaalist tõusta neile sajale tuhandele, kes on riigist lahkunud majanduspõgenikena, või teisele sajale tuhandele, kes meie šoki-turumajanduses sündimata on jäänud. Mõlemad on ilmselgelt kapitalismiohvrid.

Kapitalismiohvrite hulka võiks arvata ka need, kes töötavad küll täistöökohaga, kuid teenivad sõna otseses mõttes sandikopikaid. Samuti need, kes nõustuvad tööandjalt saama ümbrikupalka, kes ei oma haigekassakaarti ega loe oma pensioniaastaid. Lisaks need lapsed, kes meie õitsvas kapitalismis kõhtu täis ei saa ning haridust ei jõua osta.

Ka nemad elavad Haapsalus, Põltsamaal, Põlvas, Tartus, Rakveres, Pärnus, Jõhvis, Kärldas, Kuressaares, Märjamaal, Valgas, Võrus, Viljandis, Paides. Ning igal pool mujalgi – muide, isegi Viimsis – on vaeseid.

Ja loeks siia juurde ka kümned tuhanded sundüürnikud, kes kodudest vägivallaga lahkuma sunniti, ja lõppeks ka need „magedel“ korteri erastanud väikesepalgelised ja pensionärid, keda nüüd oma piskust sissetulekust paneelmajade kallise renoveerimiskatlasse maksma sunnitakse.

Millal kuulutab Kultuuriministeerium välja kapitalismiohvrite memoriaali rajamise?

Rakvere linnapea Jaadla lahkus ametist

Reedel, 3. augustil teatas reformierakondlasest Rakvere linnapea Andres Jaadla oma tagasiastumisest. Jaadla tool löi kõvasti kõikumise juba tänavu veebruaris, kui Viru maakohus tunnistas ta süüdi korruptsioonivastases seaduses sätestatud toimepiirangute rikkumises.

Edasikaevatud otsust arutanud ringkonnakohus saatis osa sellest maakohtule uuesti arutamiseks, kuid jättis muutmata süüdimõistmise iseendaga tehingute sõlmimise episoodides. Jaadla kaebuse peale leidis Riigikohus, et ringkonnakohtu otsus on põhjendatud.

Jaadla väitis meediakanalitele, et jätkuvalt ei näe endal

süüd, kuid pikaks veniva kohtuvaidluse tõttu on mõistlik end linnapea kohalt taandada ja jätkata volikoguliikmena.

Juba pärast esmast süüdimõistvat kohtuotsust veebruaris teatas Reformierakonna Rakvere piirkonna juhatus, et nende hinnangul peab Jaadla linnapea ameti maha panema ja peatama liikmelisuse erakonnas. Toona ei soovinud Reformi keskkontor ega esimees Andrus Ansip sellesse küsimusse sekkuda. 2005. aastal heideti Jaadla Reformierakonnast välja, 2009. aastal naases ta aga erakonda Kristiina Ojulandi kutsel. Seni pole Jaadla erakonda jäämise või sealt lahkumise teemat kommenteerinud.

HIIBUSE NÄDAL

Netianekdoot

Ansip helistab Medvedevile ja küsib: Kas Venemaa Eestit ära ei taha osta?

Medvedev küsib vastu: Kas elanikkonnaga või ilma?

Ansip: Aa, et kui soovite ilma elanikkonnata, siis ma helistan aasta pärast uuesti!

KESKNÄDAL

Address: 10130 Tallinn, Toom-Rüütli 3/5
Tellimine ja levi: 6 177 717

Peatoimetaja Urmi Reinde	urmi@kesknadal.ee	6 274 583
Uudistejuht Indrek Veiserik	indrek@kesknadal.ee	6 274 571
Toimetaja Tiit Maksim	tiit@kesknadal.ee	6 274 573

Toimetuse käsikirju ei tagasta. Kesknädalas ilmunud artiklid väljendavad nende autorite arvamust, mis ei pruugi kokku langeda toimetuse omaga.

Levi AS Express Post ja AS Eesti Post.
Lehte kirjastab MTÜ Vaba Ajakirjandus

Riigikogu arutab meist rikkamate riikide päästmist

Täna, 8. augustil kell 11.00 kogunevad Riigikogu liikmed Toompea lossi suurde saali erakorralisele istungile – arutama valitsuse algatatud Euroopa Stabiilsusmehhanismi (ESM) asutamislepingu ratifitseerimist ja rakendamist. Kindlasti ei tule see istung valitsuse ega Riigikogu liikmete jaoks lihtne. Pinged on üles köetud ka ühiskonnas, sest tund enne istungi algust koguneb Toompea lossi ette protestimeeleavaldus, mida korraldavad nimetavad Eesti iseseisvuse ja demokraatia kaitsmise rahvakoosolekuks. Hetkel on end suhtlusportaalil Facebook üritusel osalejaks märkinud 519 inimest, kutsutud on 9000.

PRIIT TOOBAL
Riigikogu põhiseadus- komisjoni liige

Raha vajavad Eestist rikkamad riigid

Tundub, et rahva rahulolematuse valitsuse jõulise ja kõiketeadliku poliitika vastu on muutunud nii suureks, et rahvarohked meeleavaldused saavad erandi asemel juba tavanähtusteks. Üliõpilased on korduvalt protesteerinud ebaõiglase kõrgharidusreformi vastu, päästjad ja õpetajad on

soovinud oma tööle väärilist palka, ACTA-vastased soovitasid peaministril endal seemneid süüa. Kõiki neid rohkemate ja vähemate osalejatega meeleavaldusi ei ühenda mitte lihtsalt jonn millelegi vastu olla, vaid pigem ebaõigluse tajumine ja õigluse nõudmine. Võrreldes paljude teiste riikidega on Eesti valitsusel siiani olnud kriisiaastatel väga lihtne ellu viia kärpeplaan, külmutada palku, vähendada valdade ja linnade rahastust jne. Euroala muude riikide, näiteks Hispaania või Kreeka valitsus, seisavad igapäevaselt silmitsi jõuliste protestidega igasuguste kärpete puhul. Tihti peale muutuvad seesuguse meeleavaldused kontrollimatuks ning inimeste temperament ja lootusetus valitseva olukorra suhtes väljendub vägivaldses käitumises ja teravates konfliktides korrakaitsetega. Eesti inimesed on põhjamaiselt rahulikud ja selliseid äärmuslikke olukordi üldjuhul

ei teki. Kahjuks aga võib selline rahulikkus jätta valitsusele mulje, et rahva soovidega ei peagi arvestama.

Paljude inimeste jaoks ongi peamine probleem just selles, et tormame päästma meist oluliselt rikkamaid ja kõrgema elatusasemega riike. ESM-i puhul on tegemist täpselt sama suguse asjaga – riik maksab ja käendab suure hulga raha kusagile kaugele sisuliselt kellegi tundmatu jaoks. Samal ajal aga ripuvad õhus siseriiklikud rahastusküsimused, näiteks õpetajate, politseinike ja päästjate palgad, valdade ja linnade rahastus. Statistikaameti 2012. aasta andmetel elab Eestis absoluutses vaesuses 45 000 last ehk iga viies.

Just seesugused probleemid vajavad esmajoonelise lahendamist, ja alles siis võime kerge südamega appi rutata teistele. Palju räägitakse Euroopa solidaarsusest, mis kahtlemata on oluline väärtus, kuid sealjuures ei tohi kaduda solidaarsus omaenda rahvaga.

Kas Euroopa Liidu või euroala stabiilsus?

Paljud võlgdavad riikide toetamise pooldajad rõhuvad sellele, et Eesti peab tingimata kõigis abipakettides osalema, sest oleme Euroopast nii palju toetust saanud. Tõesti, Euroopa Liit on näiteks põllumajandus- ja ettevõtlustoeusi, kuid seda teeb just nimelt Euroopa Liit, mitte euroala.

Tuleb teadustada nende kahe ühenduse või institutsiooni erinevust – näiteks Läti ja Leedu kuuluvad samuti Euroopa Liitu, kuid keegi ei jäta seepärast nende põllumehi toetustest ilma, et kumbki riik euroalas ja ESM-is osaline pole.

Väga hästi on kõlama jäänud soomlaste jonnaku abipakettidega liitumisel ja nende finantseerimisel, nimelt nõuavad nad iga osaluse eest endale lisatagatist – omamoodi laenukindlustust. Loomulikult teenivad soomlased selle eest euroala ministritelt hulganisti kriitikat, sest muudavad läbirääkimised palju keerulisemaks, kuid see-eest kauplevad nad oma riigile ja rahvale suuremat kindlustunnet.

Just kindlustunne on see, mida eurotsoonis napib. Eriti karmid sõnad ütles ekspoliitik ja kullaärimees Meelis Atonen, andes intervjuus Postimehele mõista, et tema meelest on eurotsooni tulevik fataalne. Atoneni hinnangul on vildakas solidaarsuse mõiste viimine ESM-i põhjendusse, sest hetkel abistame neid, kes on kõiki reegleid rikkunud ja kõiki ohtu seadnud.

Millise seisukoha kujundab ESM-i küsimuses Riigikogu, on ilmselt selge augusti lõpuks. Kindel on aga see, et sinna maani mahub hulganisti proteste, vaidlusi ja segadust.

Pussy Riot – huligaanid või vabad demokraadid?

Möödunud nädalal astusid Venemaal kohtu ette punkansambli *Pussy Riot* kolm liiget, keda süüdistatakse huliganitsemises Moskvas Lunastaja Kristuse kirikus. Ansambel tõusis avalikkuse tähelepanu alla 2011. aastal oma protestidega Venemaa peaministri Vladimir Putini presidendiks tagasivalimise vastu. Putini vastaste etteastete sarja jäi ka kurikuulsaks saanud 21. veebruari ülesastumine, mida ansambel ise nimetas “punkpalvuseks”. Huliganitsemises süüdistuse saanud naised pälvisid pärast arreteerimist teravdatud tähelepanu nii kodumaiselt kui ka rahvusvaheliselt üldsuselt, leides nii poolehoidjaid kui ka hukkamõistjaid. *Pussy Riot* laulis altarikesel muu hulgas: „Sitt, sitt, Jumala sitt! Sitt, sitt, Jumala sitt! /.../ Patriarh Gundjajev usub Putinisse, libu, usu parem Jumalasse! /.../ Neitsi Maarja, Jumalaema, vii Putin minema! Vii Putin minema! Vii Putin minema!“

Paljud „Pussy Rioti“ poolehoidjad on kuulutanud kohtualused „meelusvangideks“, kuid samas nenditakse, et kirik polnud sobiv koht seesuguseks protestiteasteks. Väikese skandaali põhjustas ka president T. H. Ilves, kes osales kurikuulsa ansambli toetamise üritusel Tallinnas Von Krahli teatris, kuid pidi pärast Eesti vaimulikkonna nõrdimusavaldust siiski teatama, et ei kiida heaks kiriku kasutamist protestipaigana.

Avalikkust üllatas eelmisel nädalal Venemaa president Vladimir Putin, kes ütles, et kuigi kohtualuste teos pole mitte midagi head, ei peaks neid siiski liiga karmilt karistama.

Kolmveerand Venemaa elanikest tunnistab vene õigeusk ehk ortodoksset kristlust. Selle usu järgijaid on maailmas ligikaudu 300 miljonit. **Kn**

ESM-i ratifitseerimiseks tuleb korraldada rahvahääletus!

Täna toimub Riigikogu erakorraline istungjätk. Kell 10 algab Toompeal meeleavaldus „ESM rahvahääletusele!“.

Kesknädal avaldab alljärgnevalt kõneisikute Sven Kivisildniku, Mati Väärtnõu ja Alar Sudaki ESM-i ratifitseerimise vastase ringkirja:

Austatud Riigikogu!

Meie, allkirjutanud, toetame Riigikohtu üheksat riigikohtunikku, kes olid eriarvamustel Riigikohtu üldkogu 12. juuli ESM-i otsuse suhtes. Riigimehelikes eriarvamustes on põhjalikult analüüsitud vastuolud ja vead, milles Riigikohtu üldkogu eksis. Ühise seisukohana on eriarvamustes esitatud nõue, et Riigikogu peab korraldama ESM-i ratifitseerimiseks rahvahääletuse.

Toetusgrupi konto Facebookis
<http://www.facebook.com/events/246014675515183/>

Väljavõtteid riigikohtunike eriarvamustest (vt: www.riigikohus.ee):

“Olen seisukohal, et põhiseaduse täiendamise seadus ei anna Riigikogule õigust ratifitseerida ESM-i ilma rahvahääletust korraldamata.”

Jüri Ilvest
riigikohtunik

“Kuna tegemist on põhiseaduse aluspõhimõtete riivega, mis on sätestatud põhiseaduse esimeses peatükis, siis on selliste riivete lubatavuse üle

põhiseaduse §-st 162 tulenevalt õigus otsustada üksnes Eesti rahval kui suveräänil.”

Tambet Tampuu
riigikohtunik

“Põhiseaduse § 162 sätestab selgesõnaliselt ja ühemõtteliselt, et põhiseaduse I peatükki „Üldsätted“ ja XV peatükki „Põhiseaduse muutmine“ saab muuta ainult rahvahääletusega. Just nimelt muuta: põhiseaduse täiendamisega ei ole võimalik anda Eesti iseseisvuse ja sõltumatuse aegumatusse ning võõrandamatusele kui aluspõhimõttele

teistsugust sisu ja eesmärki selliselt, et muutumata jääks ühtne aluspõhimõtete süsteem tervikuna.”

Jaak Luik
riigikohtunik

“Sestap peamegi mitmes mõttes diskuteeritavaks otsuse p-i 223 teksti: „Üldkogu on seisukohal, et PSTS § 1 tuleb käsitada nii volitusena ratifitseerida Euroopa Liiduga liitumisleping kui ka tulevikku suunatud volitusena, mis lubab Eestil kuuluda muutuvasse Euroopa Liitu. Seda tingimusel, et Euroopa Liidu aluslepingu muutmise või uus alusleping on põhiseadusega kooskõlas. Samas ei ole üldkogu hinnangul PSTS volituseks legitimeerida Euroopa Liidu lõimumisprotsessi ega piiramatu delegerida Eesti riigi pädevust Euroopa Liidule. Seetõttu peab eeskätt Riigikogu iga Euroopa Liidu aluslepingu muutmisel, samuti uue aluslepingu sõlmimisel eraldi läbi arutama ja otsustama, kas Euroopa Liidu aluslepingu muudatus või uus alusleping toob kaasa sügavama Euroopa Liidu lõimumisprotsessi ja sellest tuleneva Eesti pädevuste täiendava delegerimise

Euroopa Liidule, seega ka põhiseaduse põhimõtete ulatuslikuma riive. Kui selgub, et Euroopa Liidu uus alusleping või aluslepingu muutmise toob kaasa Eesti pädevuste ulatuslikuma delegerimise Euroopa Liidule ning põhiseaduse ulatuslikuma riive, on selleks vaja küsida kõrgema võimu kandjalt ehk rahvalt nõusolekut ja tõenäoliselt täiendada uuesti põhiseadust. Neid nõudeid tuleb arvestada ka siis, kui ESML toob kaasa muudatusi ELTL-is ja ELL-is.

Soovime rõhutada kahtlusi, millest tegelikult kantuna on kirja pandud otsuse p 223, otsuse viimane ja lugeja jaoks ilmselt eeskätt kõlama jääv punkt. Need on kahtlused selles, et kas siiski juba ESML ise ei kujuta sisuliselt niisugust EL-i aluslepingute muutmist, mis oleks tinginud nõusoleku küsimist rahvalt.“

Riigikohtunike **Henn Jõksi**, **Ott Järvesaare**, **Eerik Kergandbergi**, **Lea Kivi**, **Ants Kulli** ja **Lea Laarmaa** eriarvamus:
www.riigikohus.ee

Vox populi!

fs sf 19.07.2012 11.29

Mul tekkis siin kohe hulganisti küsimusi! Äkki on rahvas tark ja aitab mul pimedal nägijaks saada? Kes on ESMi lepingu tõeline autor? See, et teie olete ainult allkirjutajad, seda ma tean! Kes on selle šedöövri autor? Sest see ESMi leping on nii finantsleping kui ka EÜ ülene leping ehk siis kõrgemal EÜ õigusest ja EÜ föderatsiooni riikide põhiseadustest! Ma ei ole küll ufo klubi liige, aga selle ESMi olemusest õhkub ikka väga ainult halba haisu minu jaoks! Sellest tuleb EÜ maade finantsidest tühjaks pumpamise vahend! Maksimaksja taskust tõstetakse raha pankurite taskusse! Miks? Ja ESMi maht on 500 miljardit eurot, mis teeb meie osaks selles orjalepingus 2,8 miljardit eurot! Selliseid arve pole valitsus meile küll tutvustanud ja miks? Te olete valetanud ja vassinud ja üritanud seda ESMi kiiresti vastu võtta hoolimata sellest, et teil ei ole rahva mandaati selleks antud! Ehk see peaks minema rahvahääletusele! Iirimaal näiteks pandi rahvahääletusele see küsimus! Mis sellest, et rahvas on loll jne. Miks on meil vaja tormata sinna ESMi, kui te ise ka ei tea, mis sellest üldse välja tuleb? Sest euro on nagunii hingusele minemas ja armas EÜ koos sellega, et ei ole mõtet surnult sündinud projekti raha matta! Ja vaatame, kumma kannatus enne katkeb! Ma loodan, et rahva oma ja siis on meil rohkem demokraatiat ja vähem vaenu ilma selle koalitsioonivalitsuse pundita seal üleval Toompeal. Ja teie armas Vene kaart ei toimi enam! Meil on vaja koos eksisteerida nende Eesti venelastega ja teiste rahvustega Eesti riigis ja mitte söimeldes ja ähvardades, vaid rääkides võrdsetena! Ja ei ole vaja meil koogutada ei Moskva ega Brüsseli ees, vaid säilitame oma rahva ja riigi!

Eelpooltoodu on kommentaar Eesti Ekspressis ilmunud Hans H. Luige loole „Ühineda või mitte?“ – kusjuures Luik arutleb hoopis selle üle, kas ühineda Facebookiga või mitte, aga lugejad isegi ei loe tekste läbi, vaid asuvad kohe kommenteerima!

Kn toimetis

Georgi Prjahhin: „Parim aeg on see, mil oled ELUS.“

Rahvusvaheline meediaklubi Impressum, alustanud oma tegevust väiksel-vaiksel mõni aasta tagasi, muutub järjest populaarsemaks. Ei käi siin koos ainult meediarahvast, vahel on tullatahtjaid pool linna. Ei ole aidanud selle meediaklubi kuulutamine ohtlikuks, „asjameeste“ igasugused riikad, deporteerimised, stigmatiseerimised. Ja kuigi kõik vähegi arukas on ametlikus pruugis saanud väljajaermise ja väljajuurimise objektiks ning inimesi agiteeritakse vaimuvaesesse „arenenud mōlamaailma“, ei lase kultuurihuvilised end petta. Tullakse meediaklubisse, kus võib veel kuulda ka poliitikalava mõtet ja igiväärtustest kantud arutlusi.

ANNE RATMAN
ajakirjanik

Järjekordseks külaliseks oli kutsutud Venemaa vanima kirjastuse „Hudožestvennaja Literatura“ (Ilukirjandus) direktor ja peatoimetaja, tuntud ajakirjanik ja kirjanik Georgi Prjahhin, Venemaa Kirjanduse Akadeemia akadeemik, „Venemaa Kuld-sule“ laureaat. Kohtumise teema oli „Tänapäeva kirjandus – relv või ravim?“.

„Mina, usklik ateist, olen arvamusel, et elame praegu religioossete sõdade epohhil,» leiab Georgi Prjahhin. „Aga mis puutub klassikalisse kirjandusse, siis see on ilmunud meil inimese vaimse ja kõlbelise harimise eesmärgil. Teadagi, et „püha koht tühi ei seisa“ ja selle varmaltohoivavad isehakanud prohvetid – igat masti usukuulutajad, et inimesi värvata. Kirjandusklassika on rahulik, peaaegu vaba sellest antagonistist ja imperatiivist.“

* * *

„Endistes liiduvabariikides ei leidu ühtki kultuurset kodu, kus poleks loetud „Hudožestvennaja Literatura“ väljaandeid. Lapsepõlvest mäletame kuulsat seeriat „Klassikud ja kaasaegsed“, ajakirja „Roman-gazeta“. Ilmusid „Antiikaja raamatusari“, „Renessansiaja raamatusari“, „Klassika raamatusari“ ja 200-kõiteline „Maailmakirjanduse sari“, mis on seniajani jäänud ületamatuks. Kirjastus tähistas 2010. aastal 80. sünnipäeva. 1990. aastail „Hudožestvennaja Literatura“ peaaegu lakkas olemast. Kuid teda õnnes-tus säilitada, samuti nagu tema unikaalset kollektiivi ja sama unikaalset hoonet Novaja Basmannaja tänavas. Selles majas jäeti hüvasti Sergei Jesseni-niga, siin elas pärast asumist naasmist dekabrist Fjodor Višnevski. Kabinetis aga, mille praegu on hõivanud nüüdne direktor, töötas omal ajal Maksim Gorki. Need seinad mäletavad Roman Rolland'i, Lion Feuchtwangerit ja Mihhail Šolohhovi. Praegu „Hudožestvennaja Literatura“ elustub hoogsalt.“

* * *

„Kui mulle tehti ettepanek asuda selle kuulsa kirjastuse etteotsa, oli mul tunne, et lähen nagu tulekahju kustutama,“ meenutas Prjahhin. „See oli

mida raamatute väljaandmisega tänapäeval ei teeni. Kirjastuse unikaalset raamatukogu loodame päästa Ališer Usmanovi heategevusfondi abiga. Raamatute üllitamisel teeme koostööd Riikliku Kirjastuskomiteega. Meil on oma raamatukauplus, nüüd avasime veel suure mobiilse näitusmüügi kirjastuse õueaias. Me ei jäta vahele ühtki arvestatavat raamatunäitust.“

* * *

„Olen väga liigutatud siin sellisest hulgast huvilistest. Ma ei põe suurusehullustust – kõige tähenduslikum on see, et esindan kirjastust „Hudožestvennaja Literatura“, ülejäänul pole suuremat tähtsust, ei minu isiksusel ega minu kirjutistel. Praegu ei kujuta meie kirjastust endast enam seda hiiglast, mis ta kunagi oli. Kuid see pole pelgalt kaubamärk, see on – parool. Kui lähed vahel mõne inimese juurde, siis tead, et seal vaatatakse sulle vastu ikka „Hudožestvennaja Literatura“ – üks, kaks, kolm raamatut on

tõsi sija Televisiooni- ja Raadiokomitee rändpunalipu, autasu teie Tele-Raadiokomiteele.“

* * *

„Viimastel aastatel olen palju sõitnud mööda endisi liiduvabariike. Väga valus on paljutki näha. Kuid ajapikku tuled veel ühe tõe juurde – kõige parem aeg on see, mil oled ELUS. Kas oli parem, kas tuleb parem, seda me ei tea – paraku tuleb sisse elada uutesse elureaalidesse.“

Omal ajal ilmus mul Iirimaal raamat ja ma esinesin Joyce'i majas. Esinemiseks valmistudes lugesin iiri kirjanikke: neil on selline suurepärase kirjanik Sean O'Faolain (võttis osa Iiri kodusõjast), kes on õelnud: „Liiga kauaegne vanade haavade lakkumine on ohtlikum kui haavad ise.“ See, et lagunes tohutusuur riik – mis oli mitte kõige halvem ja mitte kõige ebaõiglasem riik maailmas –, see on valuline seniajani. Kuid see, et ta kadus kaardilt

aastakümnete jooksul paljude rahvaste esindajaid. Esma-joones klassika, lugemikud, vene ja maailma klassika. Me lugesime kõik neidsamu raamatuid, meid kasvatati ühesugustel humanistlikel eeskujudel.

Mul on tulnud välja anda kuusteist köidet Buninit. Unikaalne väljaanne, kus on jutustusi, mida kunagi polnud trükitud, lisaks mälestused. Nende seas prantsuse naiskirjaniku (aserbaidžaaani päritoluga) Um-el Bany meenutused, milles ära toodud üks kunagine vestlus Ivan Buniniga. Bunin ütles: kui poiss kasvab toas, mis on täis raamatuid, siis isegi kui ta ühtki neist ei loe, kasvab ta teistsuguseks, paremaks kui see, kes kasvab ilma raamatuteta. Ja kaheksakümne kolmandaks eluaastaks, kui Um-el Bany kirjutas oma mälestused, ta mõistis, et Buninil oli õigus. Kirjandus on võimeline mõjutama nii lugeja hinge kui ka tema mõistust ja südant. Selline on tõelise klassikalise kirjanduse missioon.

Praegu ahistavad raamatut meedia ja religioon, püüdes inimest värvata igasuguste vahenditega. Ainult kirjandus ei värba. Ja isegi kui värbab, siis eranditult headuse rüppe. Pange tähele: kirjanik, kes oli sunnitud võitlema, jaheneb kirjutuslaua taha istudes maha, unustab võitlushasardi. Kõige idealistlikumad ja romantilised tsetšeeni mägilaste portreed on tulnud kahe suure vene kirjaniku sulest, kes võitlesid – ja tuliselt – nendesamad mägilaste vastu; pean silmas Lermontovi ja Tolstoid.

Veelgi enam, vene kirjanike kirjutatud palved, kuni Paster-nakini, ei jää oma jõuliselt alla klassikalisele palvele. Ja mis on piibel? See on ka kirjandus, suurepärase kirjandus.

Erinevus religiooni ja kirjanduse vahel on lihtsalt selles, et religioon heidab inimese Jumala jalge ette, kirjandus aga püüab tõsta inimese Jumala silmade juurde, et ta nende patuste peale vaataks, ja ehk andestaks...“

Georgi Prjahhin on lõpetanud Moskva Riikliku Ülikooli ajakirjandusteaduskonna. Töötas 12 aastat Komsomolskaja Pravdas, jõudes peatoimetaja asetäitja ametikohani. Perestroika ajal kutsuti tööle NLKP Keskkomiteesse. Oli Mihhail Gorbatšovi konsultandiks ja töötas tema referendina, kui Gorbatšov oli president. Aastal 1991 oli Ajakirjade ja Ajalehtede Liidu Voskresenije eesotsas. Kirjastus Hudožestvennaja Literatura, mida ta praegu juhib, laseb aastas välja 50 raamatu ringis. Enamasti on need väljaanded mõeldud hea maitsega lugejale, inimesele, kes otsib elu mõtet ja oma kohta selles. Praegu on kirjastamisel 60-kõiteline sari „SRÜ maade kirjanduse raamatukogu“, millest pool on juba ilmunud. Georgi Prjahhin soovib tutvustada vene lugejale ka Baltimaade literaatide teoseid.

kaks raamatut, vahel – kaheksa... Nüüd tasapisi ajame end jalule: möödunud aastal laskis „Hudožestvennaja Literatura“ välja viiekümne raamatu ringis ja ka kogutiraaž oli korralik. Meie hoone, 18. sajandi villa korrashoidmiseks ja ülalpidamiseks on vaja eraldi rahasummasid, kusjuures selliseid,

kindlasti. Ja kui näed seal Pegasuse embleemi maakera taustal, kohe tunned ära – omainimene! Olin siin täpselt kakskümmend viis aastat tagasi, Tallinnas viibinteistkorda elus. Esimene kord käisin aastal 1987, NSV Liidu Riikliku Televisiooni- ja Raadiokomitee esimehe asetäitjana, ja olin viimane, kes

eriliste vapustusteta ja kodusõjajata, siin pole teenet religioonil ega juhtidel – see juhtus tänu rahva tervele mõistusele. Ja minu arvates on see eranditult raamatu teene. Raamatule oleme tänu võlgu, et „lahutasime rahulikult“. Üksnes raamat oli see, mis jõudis kaugeima aulini, ainult raamat ühendas paljude

Georgi Prjahhini vastuseid küsimustele

* Trükiraamat ei karda IT-konkurentsi, ta ei kao nimelt sellepärast, et kirjanduse aluseks on inimõte ja sõna, aga mitte kandjad, millel need kirjanikult lugejale edasi antakse. Raamat kardab kõige enam vaesust. Pole vaja omavahel vastandada raamatut ja elektroonseid väljundeid, tuleb otsida nende koostööd.

Raamat muutub üha eksklusiivsemaks, tagasitulek tema juurde on ehk võimalik moe ja elitaarsuse kaudu. Põhimõttel: sind võib lugeda moodsaks, sest sa loed raamatuid. Minu lapselapsed ei saa kuvarilt pilku lahti, mul aga pole internetis isegi kodulehekülge. Hiljuti otsustasin siiski paigutada mõne oma jutustuse saidile *prosa.ru*. Ja olin väga imestunud, et viiekümne inimese ringis luges minu lugusid. On veidrikke, kes „avastavad“ neid kell kaks öösel! Tablett unetuse vastu – olgu või nii, ainult et poleks ükskõiksust. Ja ka raamatuid on hakatud paremini ostma, kusjuures ilma täiendava reklaamita. Nii et ma mõtlen – kompuuter varsti „aitab raamatu välja“, mitte ei hävita seda.

* Kõige suuremat ja kergemat raha saab teenida inimlikelt pahedelt. Dokumentaalkirjandus peab olema uuriv, aga mitte propagandistlik. Kui see propageerib natside heroilisust, siis on see ebamoraalne kirjandus.

* Suureks kirjanikuks pean Valentin Rasputinit. Hiinlased ostavad praegu meilt tema teoste väljaandmise õigust. Nemad väga hoolitsevad oma tulevase põlvkonna eest, et see ei oleks vaimselt vaesunud.

* Ma ei kuulu nende inimeste hulka, kes Mihhail Gorbatšovi materdavad – eriti need tagantjäreletargad. Sattusin kompartei keskkomiteesse Tele-Raadiokomitee esimehe asetäitja ametikohalt. Gorbatšovi ei tohi demoniseerida. Liikumine muutuste poole juba käis, seda oli vaja kas juhtida või sellele vastu seista. Gorbatšov, nii hästi kui halvasti, seda juhtis. Tema ajal oli võim riigis rahvale kõige lähemal, väljasirutatud käe ulatuses. Praegu te Keskkomitee endisele hoonele ligi ei pääse. Intelligenti jaoks oli perestroika õnnelik aeg.

* Gorbatšoviga suhtlen ka praegu. Pärast abikaasa surma on ta jäänud ükski. Kuigi ei tea täpselt, ehk on tal keegi silmapiiril, räägitakse, et meesterahval ei kõlbavat ükski jääda?.. Kuid siiani on ta minu arust üksinda. Ja see üksindus paistab isegi suurenevat. Oma 80. sünnipäeval ta ütles: „Mulle tundub, Georgi, et ma olen oma elu Maa peal ära elanud, praegu elaks nagu kellegi teise eest.“ Gorbatšov on väga kõrge moraaliga inimene.

* Kirjastuse plaanid? Olen valmis andma Eestisse ja Lätisse Hudožestvennaja Literatura raamatuid rändnäituse-müügi korras.

Valed Tallinna liikluse ümber

Lugedes 26. juulil Postimehes avaldatud Politsei- ja Piirivalveameti korrakaitsepolitseiosakonna liiklusbüroo juhi Alo Kirsimäe artiklit „15 000 surma hiljem. Targemad?“, tekkis soov seda täiendada ja kohati ka parandada, sest artikli teema puudutab osaliselt ka siinkirjutaja töövaldkonda.

JELENA KALBINA
Tallinna abilinnapea
Kalle Klandorfi nõunik

Kirjutist lugedes jäi vägisi mulje, et autod ja jalgrattad sõidavad üksnes Tallinna teedel ning kogu Eesti liiklusõnnetuste statistika koosneb ainult Tallinna näitajatest.

Kirsimäe kasutab statistikat meelevaldselt

Esiteks täpsustaksin, et liiklusõnnetuste statistika, mis on kättesaadav Eesti Statistikaameti kodulehel (www.stat.ee), ei hõlma ühe konkreetse asula näitajaid, nagu võib Kirsimäe artiklist aru saada, vaid kogu Eesti näitajaid. See tähendab, et õnnetused võisid aset leida mis tahes linnas või riigimaanteel. Igal juhul on äärmiselt väär niisugust statistikat täiesti töötlemata kujul kasutada konkreetse asula liikluskorra

kirjeldamiseks. Samas on alust arvata, et selline tõlgendus ei tulene tingimata autori pahameelest, vaid teadmatusest. Teiseks on aga Kirsimäe jõudnud nii kaugele, et on võtnud statistikast välja just temale endale sobivaid andmeid. Vaatamata sellele, et statistika väljavõte, mis peegeldab liiklusõnnetuste tendentsi aastate 2007–2011 lõikes, näitab järjepidevat ja olulise kasvuga positiivset trendi, on Kirsimäe otsustanud võrrelda omavahel vaid kaht aastat – 2010. ja 2011. Seda on ta teinud artikli kriitilise tooni rõhutamiseks, et omakorda leida põhjus pealinna poole näpuga vibutada. Tõepoolest, 2011. aasta oli 2010-ndaga võrreldes veidi traagilisem, kuid statistika põhimõtte seisnebki selles, et vaatamata väikestele moondustele, mis võivad tekkida teatud aastate lõikes, peegeldab see üldist trendi. Nii oli 2007. aastaga võrreldes liiklusõnnetuste arv Eestis (rõhutan – mitte ainult Tallinnas) 2011. aasta lõpuks vähenenud 39,1% võrra, hukkunute arv 48,5% ning vigasaanute arv 42,6% võrra.

Oma artiklis kirjutab Kirsimäe järgmist: „Ei saa piirduda sellega, et joonistame kuskile aukliku teekattega ja autodest niigi ülekoormatud linnamagistraali serva ühe joone

juurde ning nimetame tulemuse rattateeks.“ See lause pidi tingimata käima Tallinna teede kohta. Tõepoolest, ligi kaudu kuus aastat tagasi joonis Tallinna linn liiklusohutuse tagamiseks mõnedel teelõikudel ruumi jalgratturite jaoks. Seda tehti erimeetmena nendel tänavatel, kuhu polnud võimalik eraldi rattateed ehitada, ning selleks, et parandada autojuhtide sõidudistsipliini ja panna neid jalgratturite olemasoluga arvestama.

Igal aastal lisandub uusi jalgrattateid

Selleks et järeldada, kas see meede andis positiivseid või negatiivseid tulemusi, proovin kasutada sama loogikat, nagu on seda teinud Kirsimäe, ja rääkida temaga sama statistikeelt. Niisiis, pöördudes arvandmete poole, mis alates 2007. aastast näitavad järjepidevat positiivset tendentsi, võin julgelt kinnitada, et toonane joonimine andis vaid positiivseid tulemusi, vähendades vigasaanute arvu pea-aegu 43% võrra.

Samas juhin Kirsimäe tähelepanu, et kuue aasta jooksul ei ole linn autoteede äärde ühtegi uut rattateed jooninud. Millel põhinevad tema artiklis toodud vastupidised väited, jääb mulle paraku arusaamatuks. Artiklis viitab Kirsimäe ka britidele, kellest rääkides tasub mainida, et ratturitele ruumi joonimine sõiduteede äärde on Inglismaal laialtlevinud praktika, kuid nende teed on meie omadega võrreldes veelgi kitsamad.

Järgmises Kesknädalas intervjuu abilinnapea Taavi Aasaga Tallinna liikluskorraldusest

Foto: Raepress

ARENEV PEALINN: Igal aastal lisandub linnaruumi aina rohkem jalgrattateid ning igal aastal annab Tallinn välja tasuta linnakaarti, kuhu on kantud kõik olemasolevad ja kavandavad kergliiklusteed.

Samuti tahan juhtida Kirsimäe tähelepanu sellele, et kuue aasta jooksul on Tallinn pealinna kergliiklusteede võrgustikku järjepidevalt arendanud. Täna võib uhkusega kinnitada, et tänu sellele moodustab pealinna kergliiklusteede kogupikkus ligikaudu 210 kilomeetrit, mis on pikem vahemaa kui Tallinnast Tartusse! Väga kahju, et Kirsimäe ei ole sellest teadlik, kuigi igal aastal lisandub linnaruumi aina rohkem jalgrattateid ning igal aastal annab linn välja ka tasuta linnakaarti, kuhu on kantud kõik olemasolevad ja kavandavad kergliiklusteed.

Politsei valvaku liikluskorraldus

1. augustil avas Tallinna linnavalitsus uue Lääne-Tallinna ühendatud kergliiklustee, mis kogub juba populaarsust. Kutsusime avamisele ka Kirsipuu enda, kuid ta teatas, et puhkuse tõttu ei saa avamisel osaleda. Loodame, et avamiselt puudumine ei sunni teda tulevikus analoogseid lugusid kirjutama. 24. juuli õhtul juhtus Norras üks traagiline õnnetus, mis nõudis kahe Eestist pärit noormehe elu. Selgus, et nende auto kiirus oli niivõrd suur, et autotunneli kaamera ei suutnud isegi sõidukit fikseerida. Kirsimäe loogika järgi peaks selles

juhtumises süüdistama Norra teid. Kuid kaldun arvama, et liiklusõnnetuste arv on otseselt sõltuvuses sõidudistsipliinist ning teolud ja väljapandud liikluskorraldused ei suuda tihtipeale olukorda paremaks muuta. Seetõttu ei tasu ka unustada, et liikluskorraldus järele valamine on Kirsimäe enda ja tema kolleegide üks põhilisi tööülesandeid.

Toimetusel:
Kas tead, et Tallinna ekspresbussiliinidel saab 1. septembrist sõita tava-pileti hinnaga – kuukaart odavneb 1,5 eurot ja üksikpilet 0,5 eurot?

Valitsusliitu ühendavad salajased annetused

Poliitikas pole midagi erakondi ühendavamamat kui koos sooritatud kuriteod. Nii Reformierakond kui ka Isamaa ja Res Publica Liit (IRL) on vahele jäänud illegaalsete annetuste saamise skeemidega, kuid riigi uurimisorganid lasevad neil võimul edasi olla.

Seadused peaksid kehtima kõigile erakondadele ja korruptsioon peaks olema karistatav, aga see pole nii. Siseministri kohta hoidev IRL on saanud 2008. ja 2009. aastal avalikus-tamata päritoluga annetusi vastavalt kuni 212 292 krooni ja 675 224 krooni ning selle isegi Äriregistrile esitatud majandusaasta aruannetes kirja pannud. Aga sellele pole järgnenud mitte mingisugust reaktsiooni.

Oma 2011. a 26. aprillil Delfis ilmunud artiklit kirjutades eeldasin kriitilist reaktsiooni autori isikule või vähemalt vastuvaidlemist ja selgitusi. Aga midagi pole järgnenud. Täielik vaikus, nagu kirjutaksin ilma teadet. Võin väita, et „valitsuspartei annetustest on kolmandik salajased“, ja see ei morjenda ühtegi inimest politseis või prokuratuuris, justkui oleks see üldteada.

Samamoodi läks aasta hiljem IRL-i maja müümise skeemi lahtiharutamise, mis näitas

erakonna poolt kuni 306 424 euro (4,79 miljoni krooni) ulatuses varjatud annetuste saamist, mida näidati majamüügist jäänud tuludena. OÜ Magnon leppetrahviga erakonnale annetamise skeem oli uudne, aga vaid Äripäev on seda hiljem kajastanud ning puudutanud ainult esimese müügikatsenurjumisest erakonnale jäänud lepingutasu küsimusena. Loe meenutuseks – 30.05.2012 Kesknädal: „IRL-i vana maja kui rahakapp“.

Puutumatu Reformierakond

Täielik teflonpartei on Eesti Reformierakond. Nende riigikoguliige võis küsida 2007. aastal Eesti Raudtee tagasiostu eest Jüri Käolt ja Guido Sammelseljalt miljoni euro suurust toetust, aga mõjuvõimuga kauplemist või keelatud tegevust selles prokuratuur vähem kui tunnise uurimisega ei tuvastanud. Kahtlastest seostest Reformi-

erakonna trükiste kirjastamisega olen kirjutanud juba aastaid, kuid tõeline vaidlus puhkes alles nüüd, pärast Äripäeva maikuseid artikleid. Esimene teade erafirma poolt Reformierakonna trükiste nimede kaubamärkidena taotlemisest ilmus 22. oktoobril 2008 „Reformierakonna ajupesula toetub uuele firmale“ (<http://www.kesknadal.ee/est/uudised?id=11254>), kus oli toodud info Peep Lillemägi omanduses oleva Hold OÜ poolt Patendiametile taotluse esitamise sõnadele „Tallinna Teataja“, „Eesti Teataja“, „Reformikiri“ ja „Parem Uudised“. Kõik logod olid identsed erakonna trükiste logodega

ning Lillemägi on ka Reformi-kirja peatoimetaja. 12. mail 2010 sain kirjutada taotluse edukast menetlemisest OÜ Hold kasuks („Oravapartei ajakiri erastati erafirmale“ – <http://www.kesknadal.ee/est/uudised?id=14685>) ja 6. oktoobril 2010 nende kaubamärkide üleminekust Fidenter OÜ omandusse („Reformierakonna ajalehed kuuluvad erafirmale“ – <http://www.kesknadal.ee/est/uudised?id=15424>). Tsiteerin viimasest artiklist: „Registree-ritud domeen *paremaduudised.ee* kuulub endiselt Peep Lillemägi teisele firmale Parem Uudised OÜ, mis

tegutseb alates 08.05.2002. Domeeni *eesiteataja.ee* omanikuks on Fidenter OÜ ja *tal-linnateataja.ee* registreeris Reformierakonna IT-juhina töötav Mati Leet. Domeen *reformikiri.ee* on 4. oktoobri seisuga registreerimata.“

Aus rahastamine õiguskaitseseorganeid ei huvita

Fidenter OÜ teenuste kasutamist ei deklareeritud 2009. aasta Euroopa Parlamendi ja kohalikel valimistel ega ka 2011. aasta parlamendivalimistel. See on ilmne valimiskampaania kulude esitamata jätmine. Nende esitamine majandusaasta aruandes võib olla JOKK, aga mitte aus ja läbi-paistev erakondlik raamatupidamine. Siiani on vastuseis küsimus, miks erinevad äriühingud omavad Reformierakonna trükistega identsid kaubamärke ja domeene ning kas pole toimunud seadusega keelatud tegevusi, näiteks juriidiliste isikute annetuste saamist või turuhinnast odavamalt teenuse osutamist parteile. Reformierakond on selgituste andmise asemel saatnud enda

eeskohtusse võitlema vandeadvokaat Carri Ginteri ja oma hagnosis vaidlustanud ainult osa Äripäeva faktivaiteid ja väärtushinnanguid. Avaldus Fidenter OÜ tehingute seaduslikkuse uurimiseks menetlust alustada sai prokuratuurist keelduva vastuse. Selle koopia saadeti e-mailiga ka Reformierakonnale ning info juhtunust avalikustati 2. augustil ajalehes Postimees. See on viimane tõestus, et valitsusliitu ühendavad salajasi annetusi Eestis uurima ei hakata. Silver Meikari juhtum on erand, sest tema tegi ise avaliku ülestunnistuse ja käis selles prokuratuuris tunnistamas ehk tulistas endale ise jalga. Leian ennast huvitavast olukorrast, kus aastatega kuhjunud näited ja tõendid valitsusliidu varjatud annetustest jäävadki vaid toimumunud sündmuste kirjeldusteks ning õiguskaitsjaid ei huvita parteide aus rahastamine. Ilmselt see on märk meie sõnavabadusest, et siiani pole mind valitsusliidule tüli tekitamise pärast „organite“ haardesse võetud.

Nädala juubilar LUULE KOMISSAROV 70

Teatrikuulsus Heino Mandrioli kord KuKu klubis andnud teada: Noorsooteatri kolm kõige ilusamat näitlejannat on Luule Laanet, Luule Paljasmaa ja Luule Komissarov. Kaks esimest on jäänud aastakümnete taguste elu- ja kultuuriradadele, kolmas aga kannab vapralt edasi nende isiksust ja tähistab 11. augustil juubelit. 1942. aastal Haapsalus sündinud, Lihulas lapsepõlve veetnud ja keskkooli lõpetanud ning 1965. aastal näitlejana Tallinnas konservatooriumi lõpetanud Luule Komissarov ütles tähtpäevaintervjuust ära daamiliku elegantsiga, teatades, et põgeneb juubelikülaste eest Bulgaariasse. Sooje maid ja sumedaid suveõid on ta kiitnud ka 1996. aastal vestluses Jüri Aarmaga telesaates „Siin ja praegu“, öeldes, et seal on nii ilus, et võib armuda kasvõi oma mehesse. Proua Komissarov on mänginud suuremaid ja väiksemaid rolle kunagises Noorsooteatris ning praeguses töökohas Ugala, esinenud teistelgi teatrilavadel, televastustes ja filmides. Ligi kakskümmend aastat, sõltumata tema oma tahet, teab laiem avalikkus teda kõige paremini kui teleseriaalis „Õnne 13“ tegutsevat kõva sõnaga ja kangema kraami lembelist Lainet. „Luule on väga meeldiv kolleeg ja inimene ning hea näitemängupartner. Põhjalt kumalt sain temaga tuttavaks, kui esimene stsenaarist Astrid Reinla ja lavastaja Tõnis Kask meid 1993. aastal „Õnnesse“ mängima valisid,“ jutustab

Väino Aren, kes seriaalis kehastab Laine abikaasat, kange vabadusvõitlejat ja majaomanikku Kristjanit. „Usun, et oma andekuse ja temperamendi tõttu ei pea Luule Komissarov Laine osaga erilist vaeva nägema,“ arutleb Aren, kes muide on sündinud samuti 11. augustil, kuid 1933. aastal. Võhma kultuurimaja direktor Riina Pakane märgib, et alati, kui kutsutakse, tuleb Luule Komissarov neile külla oma sõnakunsti pakkuma ja meelt lahutama. „Ta oskab rahva-inimesena publikuga suurepäraselt suhelda. Kui talt midagi küsitakse, suudab ta end viia iga küsija tasemele ega jää vastust kunagi võlgu. Pealegi on need vastused heatahtlikud ja sisaldavad loomulikult huumorit ning krutskit.“ Pakane kiidab ka Luule omadust esinemistasu küsimisel mõeldukuse piirese jääda. „Ugala lavastusi, milles Luule Komissarov mängib, käin alati vaatamas ning pettuda pole tulnud kunagi,“ kiidab Võhma kultuurijuht. „Arvavasti lähivad paljud Luulet teatrisse vaatama ka soovist teada saada, mismoodi ta mängib siis, kui pole Laine rollis.“ Kui Laine elaks tegelikult ja tänavu 125. sünniaastapäevani jõudnud Oskar Luts oleks veel meie keskel, võiksid nad vist ühiste inimlikkude nõrkuste tõttu päris hästi läbi saada. Reaalsuses seob aga rahvakirjanikku ja näitlejannat asjaolu, et 2003. aastal pälvis Luule Komissarov Palamuse valla auhinna – Oskar Lutsu huumoripremia.

Foto: Scanpix

„Luule oli esimene preemia-saaja, kes oli puhtalt näitleja. Igatahes oli meile teadmata, et ta oleks midagi kirjutanud või joonistanud. Et valik väga hea sai, kinnitas täissaal. Luule Komissarov oli üks esimesi laureaate, kellele andsime preemia üle rahvamajas suurema rahvahulga ees. Varem olime seda teinud Palamuse koolmuuseumis või koolimajas. Seda võib pidada üheks parimaks premeerimistseremooniaks, kuid mitte korraldajate, vaid Luule kiituseks. Luule Komissarov on ütle mata mõnus inimene, hästi rõõmsameelne, suhtlemisvalmis, igati lahe,“ rääkis Palamuse vallavanem Urmas Astel. Omavalitsusjuhi meenutusel otsustati Luulet premeerida ennekõike „Õnne 13“ Laine mängimise eest, kellenä ta tänasele publikule kõigepealt meelde tuleb. Muide, Luule Komissarovi näitlejatööde hulgas ei puudu ka Oskar Lutsu loodud tege laskujud. Ugala teatris lavastatud „Kevades“ mängis ta mamma Kiirt ja „Suves“ Ülesoo perenaist. Viljandi Kultuuriakadeemia teatrikunstiprofessor Kalju Komissarov, kes tunneb juubilarit nii isikliku elu kui ka töö kaudu, vastas küsimusele, kas Luule Komissarovile sobivad paremini koomilised, traagilised või dramaatilised rollid: „Tundub, et Luulel on jätkuvalt olemas võime mitte seostuda vaid mingi ühe kindla ampuaga, vaid töötada kogu spektri ulatuses. Loomulikult seab iga siin oma piire, kuid artisti avatus võimaldab mit-

mekesisust. Tavaliselt toon ma üliõpilastele eeskujuks näitlejate tõsist töösuhutumist, oma elukutsele pühendumist, ennatsalgavust jne. Juubilar kuulub kindlasti nende positiivsete omaduste kandjate hulka.“

Kalju Komissarov märkis, et tema lavastustest, kus Luule Komissarov mänginud, meenuvad kõige esmalt koostööd Noorsooteatri aegadest, näiteks Mati Undi või Aleksandr Gelmani näidendites. 1971. aastal Kalju Komissarovi režissöörinäidendina valminud filmis „Metskapten“ (Juhan Smuuli näidendi „Kihnu Jõnn“ põhjal) mängis toonane Luule Paljasmaa Manni. Serialinduses on vahel ka ühe sarja tegelasi teistega kokku pandud. Ehk kukuks välja täiesti huvitav eksperiment, kui „Õnne 13“ Laine panna tutvuma ja suhtlema „Kelgukoerte“ politseikomissari Mati Kelguga (Kalju Komissarov)? See oleks aga juba lavastajate ja stsenaaristide otsustada.

Vaatamata siinse juubeliloomumisele Kesknädalas on kuuldused Luule Komissarovi astumisest Keskerakonda või sõbrunemisest Edgar Savisaarega sügavalt liialdatud. Telesaates „Siin ja praegu“ avaldas Luule mõtte luua Eestis pohhuistide partei. See lubadus on tal veel täitmata. Aga küllap jõuab, sest väärikas ja vaimukas teatri-dam on kõigest seitsmekümnene.

Jaan Lukas

Põhja-Tallinna Valitsus ja MTÜ Kopli Selts kutsuvad
18. augustil kell 10.00 - 18.00

HEATEGEVUSLIK
SIBULALAAT
STROOMI RANNAS

БЛАГОТВОРИТЕЛЬНАЯ ЛУКОВАЯ ЯРМАРКА НА ШТРОМКЕ

Lustlik laad ja kontsert Stroomi rannas! Tulge kogu perega!
Esinevad Jana Kask, Erich Krieger, Boris Lehtlaan jt. Sisepääs laadale tasuta.
Весёлая ярмарка на Штромке! Приходите всей семьей! Вход на ярмарку бесплатный.

Kontakt: +372 508 6818 **sysprint**

SPORDIPÄEV

18. augustil algusega kell 10.00

korraldavad Nõmme ja Mustamäe kesknoorte klubid Nõmme Spordikeskuses kesknoorte spordipäeva.

Võistkonnad moodustatakse kohapeal. Osaleda saab ka siis, kui omal meeskonda koos ei ole.

Päevakava:

10.00-11.00	Registreerimine
11.00-11.30	Soojendus kehale ja hingele
11.30-12.00	Loominguline mõtte ja käte koostöö
12.00-13.05	Fotovõistlus*
13.10-14.00	Teatevõistlus
14.00-14.30	Lõuna
14.40-15.20	Võistlevad tugevaimad tõmbajad
15.30-16.00	Võistlevad kiireimad tarbijad
16.00-16.35	Spordiviktoriin mõttesportlastele
16.40-17.00	Võitjate autastamine
17.45	Korvpall „Kesknoored vs Keskerakond“

*Korraldajad paluvad võimalusel kaasa võtta fotoaparaadi või telefoni

Keskerakonna suvepäevad

11. ja 12. augustil
Vaibla puhkekeskuses
Kolga-Jaani vallas

Asukoht: Võrtsjärve põhjakaldal,
32 km Viljandist Tartu suunas;
43 km Tartust Viljandi suunas.
Lisainfo Vaibla puhkekeskuse
kohta kodulehel!

Osalejatele:

11.00–12.00 naiskogu infotund
12.00 suvepäevade avamine
12.20–14.00 poliitikaarutelu
(Edgar Savisaare osalusel)
Vaba Mõtte Klubi (Peeter Ernitsa juhtimisel)
15.00–16.00 infotund seniioritele

15.00–18.30 võistlused (pimevõrkpall, mälumäng, maleturniir, Keskerakonna rammumees 2012, käesurumine, kõievedu, limbo)

15.30 *Gurmaania!*

16.00–19.00 Riigikogu liikmete vaba mikrofon (Kadri Simson ja Jüri Ratas, Marika Tuus-Laul ja Tarmo Tamm, Mailis Reps ja Yana Toom)
19.30 meelelahutusprogramm (Jüri Homenja, ansambel MelodyMix ja Sergei Maasin)
19.30 *Kaunis kaunimaks!* Soengute ja meikimise võistlus meestele

Noortekogu korraldab laupäeval Suvepoisi ja Suvepiiga valimise.

Pühapäeval hommikusöök, suvepäevade lõpetamine ja ärasõit.

Majutus ja telkimine!

Suvepäevadele registreerumine Keskerakonna büroos. Osavõtutasu ja tasu majutuse eest kanda Eesti Keskerakonna arveldusarvele 10220031930016 SEB Pangas.

Kõikidele küsimustele vastused büroo telefonil 6 273 460 või meilitsi keskerakond@keskerakond.ee